

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ОПОДАТКУВАННЯ АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ

Мороз С. Г.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра організації та економіки фармації

m.sg@ukr.net

Податкова політика безпосередньо впливає на рівень цін лікарських препаратів. Сьогодні податкове законодавство не враховує особливості фармацевтичної діяльності та соціальної спрямованості аптек, що ставить державні аптеки в нерівні економічні умови в порівнянні з комерційними аптеками і організаціями роздрібною торгівлі. Крім того, система оподаткування нестабільна, постійно змінюється, неможливо спрогнозувати діяльність аптеки.

Найбільшу питому вагу в загальній сумі надходжень до державного бюджету України складають надходження з (рис. 1): ПДВ із ввезених на територію України товарів (295377,3 млн грн); податку на прибуток підприємств (96882,3 млн грн); податку та збору на доходи фізичних осіб (91741,8 млн грн); ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування (79130,9 млн грн); акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) (71143,8 млн грн); акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (47708,6 млн грн).

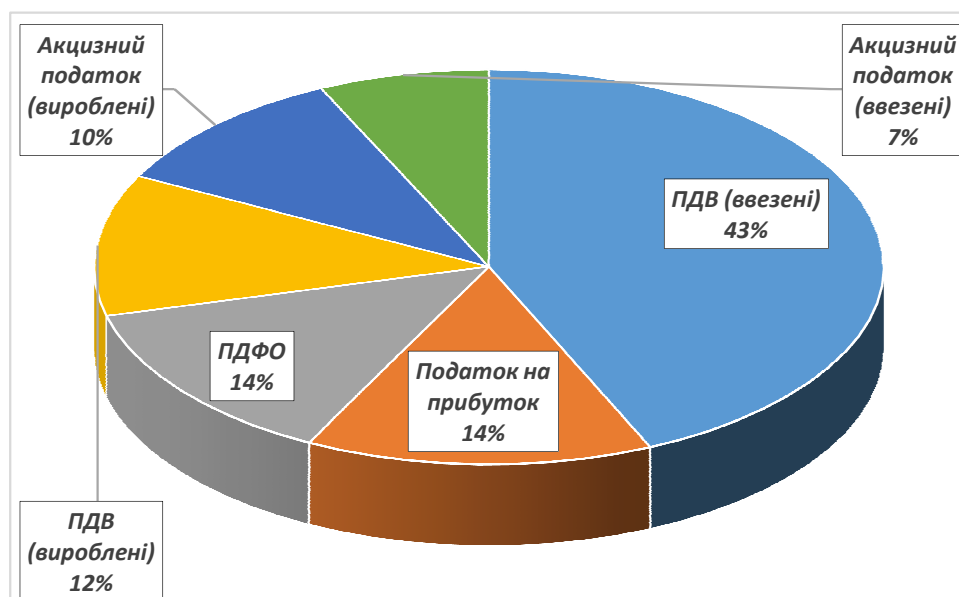

Рис. 1. Питома вага податків в загальній сумі надходжень до ДБУ, 2019 р.

За чинним податковим законодавством аптечні заклади можуть обчислювати податки у різних режимах оподаткування: загальному та спрощеному. Місцями здійснення діяльності ліцензіатів з роздрібною торгівлі ЛЗ є аптеки та аптечні пункти (аптечні заклади). Загальна кількість аптечних закладів в Україні становить 22642, з них юридичним особам державної та комунальної форми власності належить 2498 (11,03%), іншим юридичним особам – 13578 (59,97%), ФОП – 6566 (29%). Переважна більшість ФОП перебувають на спрощеній системі оподаткування другої групи. Середній показник аптечних закладів на одну юридичну особу державної та комунальної форми власності становить 6,8 закладів, а у юридичних осіб іншої форми власності – 6,5 закладів.

За даними Державної фіскальної служби (ДФС) кількість платників податків, у тому числі фізичних осіб, які у 2016-2018 рр. декларували операції з постачання лікарських засобів

та виробів медичного призначення, зменшилась протягом даного періоду на 20,4 %, при цьому за даними Держстату кількість юридичних осіб – суб'єктів фармацевтичного ринку збільшилась за цей період на 10,8 % (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість платників податків, які декларували операції з постачання ЛЗ і ВМП, та суб'єктів фармацевтичного ринку України у 2016-2018 рр.

Показники	2016 р.		2017 р.		2018 р.		
	к-ть	к-ть	Відхилення до 2016 р.		к-ть	Відхилення до 2017 р.	
			к-ть	%		к-ть	%
Платники за даними ДФС (у т. ч. фізичні особи)	6599	5535	-1064	-16,1	5254	-281	-5,1
Суб'єкти фармацевтичного ринку за даними Держстату (юридичні особи)	6292	6673	381	6,1	6971	298	4,5

Кількість платників податків та кількість суб'єктів фармацевтичного ринку за даними ДФС та Держстату значно відрізняються. Адже не всі аптечні підприємства є платниками ПДВ, вони знаходяться на спрощеній системі оподаткування, їх загальна сума товарообігу від здійснення операцій з постачання ЛЗ, нарахована протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно не перевищує 1 млн грн.

За інформацією ДФС надходження ПДВ від операцій з ввезення на митну територію України ЛЗ та ВМП, спостерігається збільшення у 2017 р. на 21,0% порівняно з 2016 р., у 2018 р. збільшення на 31,2% порівняно з 2017 р. (табл. 2).

Таблиця 2

Обсяги надходжень ПДВ від операцій з постачання та ввезення ЛЗ і ВМП за даними Держказначейства

Показник	2017 р.	Січень-листопад 2018 р.
ПДВ від операцій з постачання на митній території України ЛЗ та ВМП, млн. грн.	3,9	2,2
ПДВ від операцій з ввезення на митну територію України ЛЗ та ВМП, млн. грн.	3 255,5	4 270,4

Основними факторами, що вплинули на ці надходження (порівняно з попереднім роком), були: збільшення обсягів імпорту ЛЗ у 2017 р. – на 18,0% та у 2018 р. – на 10,6%; збільшення обсягів імпорту приладів та пристроїв для використання у медицині, хірургії, стоматології або ветеринарії у 2017 р. на 29,1% та у 2018 р. на 38,1%; підвищення курсу гривні до долара США у 2017 та у 2018 рр.

За даними ДФС обсяги недонадходжень ПДВ до державного бюджету у зв'язку із застосуванням податкових пільг за операціями з постачання ЛЗ і ВМП протягом 2016-2018 рр. становили понад 12,6 млрд грн, або 14,8% загальної суми наданих податкових пільг з ПДВ за цей період.

Література

1. Звіт про результати аудиту ефективності та обґрунтованості застосування податкових пільг з податку на додану вартість за операціями з постачання та ввезення на митну територію України лікарських засобів і медичних виробів. – К.: Рахункова палата. – 2018. – 64 с.
2. Звітність про виконання бюджетів [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. – Режим доступу: <https://www.treasury.gov.ua/ua>